

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА
НАРОДНОГ МУЗЕЈА ВАЈЕВО**

2013 – 2017

САДРЖАЈ

УВОДНИ ДЕО

МИСИЈА, ВИЗИЈА И ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ ГРУПЕ

АНАЛИЗА СТАЊА И ПЛАНОВИ

ОБЈЕКТИ, ПРОСТОР, ПОСТАВКЕ

Централни објекат Народног музеја Ваљево

Муселимов конак

Кула Ненадовића

Историјски спомен комплекс у знаменитом месту Бранковина

Потенцијални други простори

Музејска одељења ван територије Града Ваљева

ЗБИРКЕ, ДОКУМЕНТАЦИЈА И КАДРОВИ

ПОСЛОВИ ЈАВНИХ МУЗЕЈСКИХ КОМУНИКАЦИЈА

ФИНАНСИЈЕ

ХРОНОЛОШКИ ПЛАН ПРОГРАМСКИХ И СТРАТЕШКИХ АКТИВНОСТИ

УВОДНИ ДЕО

МИСИЈА

Музеј је непрофитна установа у служби друштва и његовог развоја, основана са задатком да сакупља, чува, истражује, објављује и излаже материјална и нематеријална сведочанства човечанства ради проучавања, образовања и уживања.

Музеј има за циљ да, испуњавајући обавезе према становницима Ваљева, Ваљевског краја, државе Србије као и целог света, проширује, проучава, документује, штити и чува збирке археолошког, етнолошког, историјског и уметничког карактера, као и да истражује и тумачи историјске процесе Ваљева и Ваљевског краја, тежећи да достигне највише стандарде у свим својим активностима.

Чинећи своје колекције и сазнања о њима доступним за разгледање проучавање и уживање, омогућујући директан сусрет са материјалним и нематеријалним културним добрима и достигнутим сазнањима везаним за њих и њихове контексте, Музеј служи као извор информација и онима који културну баштину добро познају и онима за које је она ново искуство, са циљем да кроз своје сталне и повремене изложбе, публикације и програме служи најширем спектру публике.

ВИЗИЈА

Музеј мора да буде мултимедијално и интерактивно едукативно средство, место у којем се посматра, учи и доживљава. Музеј мора да тежи да буде лидер у развоју културе Ваљева и Ваљевског краја, да у грађанима Ваљева пробуди осећање поноса а у свим посетиоцима осећај задовољства и открића која пружа естетски изазов, и да, доводећи до јачања културне свести и разборитости, тежи и да допринесе културном, педагошком, туристичком и свеукупном развоју свога окружења.

ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ ГРУПЕ

- Град Ваљево, и сви његови субјекти, од становништва, преко управе, до привредних субјеката, заинтересовани за општи развој Ваљева
- друге културне институције у Ваљеву, његовој околини, Србији и иностранству, које у Музеју препознају партнера на заједничком остваривању мисије
- стручни и научни истраживачи и истраживачи аматери, заинтересовани за проучавање различитих аспеката прошлости
- уметничка и занатлијска удружења
- грађани Ваљева заинтересовани за прошлост свога завичаја и различите културне доживљаје
- учитељи и професори ваљевских школа којима Музеј, музејске збирке и изложбе служе као додатно средство за припрему школских програма
- ученици и студенти ваљевских школа за које Музеј представља алтернативну учионицу и допунско наставно средство
- гости града за које музеј представља информативни визиторски центар, незаобилазан у процесу упознавања Ваљева
- туристи жељни сазнања, атракције и информација
- различити туристички субјекти (туристичке организације, агенције, ресторани, хотели...) који у музеју препознају партнера за одрживи развој туризма

АНАЛИЗА СТАЊА И ПЛАНОВИ

1. ОБЈЕКТИ, ПРОСТОР, ПОСТАВКЕ

Народни музеј Ваљево располаже са два објекта којима је корисник, са једним објектом коме је старалац и једном културноисторијском целином у којој делује као координатор активности. Поред тога музеј уговорно користи и један помоћни простор, а има и своје одељење у општини Осечина.

1.1. Централни објекат Народног музеја Ваљево

Централни објекат Народног музеја Ваљево је стара зграда ваљевске гимназије и основне школе. Зграда је подигнута 1870. године. Од 1968. године, када је припала Музеју, зграда је у више наврата реконструисана сходно музејској намени, а последњи пут у периоду 2002-2007. У актуелном тренутку ова зграда функционално, има два дела.

Први део је смештен у реконструисаном високом поткровљу, укупне корисне површине 650 метара квадратних. У њему су смештене службене, канцеларијске просторије, центар за документацију, са стручном библиотеком, депои и приручна конзерваторска радионица.

Други део, површине 800 метара квадратних налази се у приземљу, и у њему је лоциран простор музејских јавних комуникација, који се састоји од једне пријемне сале са билетарницом, инфопунктом и сувенирницом, сала (укупно 9) сталне централне поставке, једне сале поставке импровизоване за потребе приручног магацина за мобилијар, сале музејског клуба за различите намене (кафе клуб, али и простор за састанке, промоције, предавања, мање изложбе и сл), и музејске галерије са две сале, улазним холлом, мокрим чвором и канцеларијом за надзор.

Пре и током последње реконструкције Музеја (2002-2007) достигнут је у том тренутку оптималан распоред простора, али са даљим развојем установе, набавком нових предмета и са развојем разноврсних програмских активности уочава се

- недостатак простора за складиштење музејских предмета, пре свега археолошке провинијенције, који су у периоду 2007-2011 долазили у великом броју и смештани у неадекватном изнајмљеном простору ван града.
- недостатак простора за презентацију периода Другог светског рата и периода развоја Ваљева од друге половине 20. века
- недостатак простора за презентацију ликовне збирке
- недостатак простора мултифункционалног музејског амфитеатра потребног за реализацију разноврсних програма (предавања, промоције, филмске и концертне вечери и сл), који се тренутно реализују у оквиру галерије и музејског клуба.
- недостатак посебног простора за «дечји музеј», са изложбеном и радионичком програмском активношћу.

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
---------	--------	------	-------------	--------

<p>- недостатак простора за складиштење музејских предмета, пре свега археолошке провинцијe, који су у периоду 2007-2011 долазили у великом броју и смештани у неадекватном изнајмљеном простору ван града, као и за предмете већих габирата из етнoлошке збирке</p>	<p>- Обезбеђивање додатног адекватног простора за музејски депо. Адекватан могући простор би могао да се нађе или у објекту Дома војске или у оквиру комплекса Историјског архива, чиме би се објединили сви депои градских установа заштите (музеј, архив, Завод за заштиту споменика културе и две градске галерије).</p>	<p>Постизање договора на нивоу града</p> <p>Добијање дозвола за израду депоа са радионицом.</p> <p>Добијање дозвола за проширење објекта музеја.</p>	<p>- Народни музеј Ваљево - Историјски архив Ваљево - Завод за заштиту споменика културе Ваљево - Модерна галерија - Студио Трнавац - Градска дирекција за урбанизам - Градска управа</p>	<p>2013-2014</p>
<p>- недостатак простора за презентацију периода Другог светског рата и периода развоја Ваљева од друге половине 20. века</p>	<p>- Доградња централног објекта музеја са задње стране. У дограђеном делу, уз промену распореда у постојећем делу, обезбедио би се кружни ток обиласка сталне поставке, проширење њеног садржаја, и додатни, полуиздвојени, простори за повремена догађања (галерија, клуб, мултифункционални амфитеатар, «дечји музеј» и магацин за програмски мобилијар</p>	<p>Пројектовање депоа са радионицом</p> <p>Пројектовање проширења објекта музеја.</p>	<p>- Народни музеј Ваљево - Историјски архив Ваљево - Завод за заштиту споменика културе Ваљево - Модерна галерија - Студио Трнавац - Градска дирекција за урбанизам - Градска управа</p>	<p>2015-2016</p>
<p>- недостатак простора за презентацију ликовне збирке</p> <p>- недостатак простора мултифункционалног музејског амфитеатра потребног за реализацију разноврсних програма (предавања, промоције, филмске и концертне вечери и сл), који се тренутно реализују у оквиру галерије и музејског клуба.</p> <p>- недостатак посебног простора за «дечји музеј», са изложбеном и радионичком програмском активношћу.</p>	<p>- Доградња централног објекта музеја са задње стране. У дограђеном делу, уз промену распореда у постојећем делу, обезбедио би се кружни ток обиласка сталне поставке, проширење њеног садржаја, и додатни, полуиздвојени, простори за повремена догађања (галерија, клуб, мултифункционални амфитеатар, «дечји музеј» и магацин за програмски мобилијар</p>	<p>Припремни радови за изградњу депоа и проширења Музеја</p>	<p>- Народни музеј Ваљево - Историјски архив Ваљево - Завод за заштиту споменика културе Ваљево - Модерна галерија - Студио Трнавац - Градска дирекција за урбанизам - Градска управа</p>	<p>2016</p>

	Током трајања претходних активности неопходно је перманентно иновирати и допуњавати постојећу сталну поставку, у оквирима постојеће концепције	Сталне иновације	Народни музеј Ваљево	Перманентно 2012-2016
--	--	------------------	----------------------	-----------------------

1.2. Муселимов конак

Муселимов конак је подигнут крајем 18. века. То је зграда турске управе, у којој су почетком 1804. године, пре сече кнезова били заточени Алекса Ненадовић и Илија Бирчанин. Зграда је у више наврата конзерваторски третирана и припремана за потребе презентације. Приземни део зграде (100 мк) је темељно реконструисан 1994. (делом и 2008) године, када је у њему инсталирана стална поставка о Првом и Другом српском устанку. Подрумски део зграде је темељно реконструисан 2003/4. године када је у њему презентована стална поставка о заточењу и сечи кнезова.

Стална поставка у приземљу Конака је реализована пре скоро две деценије, са минималним финансијским средствима. Поред тога информативна средства у поставкама су само на српском језику. Сама та чињеница, као и чињеница да је реч о поставци старој скоро две деценије, указује на неопходност њене иновације.

- изградити редизајн поставке
- превести текстове на Енглески језик
- припремити и инсталирати нове елементе

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
---------	--------	------	-------------	--------

- Застарелост елемената сталне поставке у Муселимовом конаку - Недостатак информативних средстава на страним језицима	- Иновација поставке у Муселимовом конаку	- осмислити редизајн поставке у оквирима постојеће концепције	Народни музеј Ваљево	2013
		- превести текстове на Енглески језик	Народни музеј Ваљево	2014
		- припремити и инсталирати нове елементе	Народни музеј Ваљево	2015 (прва половина, у вези са обележавањем два века од Другог српског устанка)

1.3. Кула Ненадовића

Кула Ненадовића је подигнута 1813. године. После паљења 1815. године ван функције је била до 1836. године, када се обнавља и уводи у намену барутног магацина за народну војску. Са увођењем стајаће војске и изградњом касарни 70тих година 19. века кула остаје без намене и почиње да пропада. Почетком 21. века Завод за заштиту споменика културе почиње темељне радове на реконструкцији куле. Истовремено се поред куле гради и помоћни објект са службеним простором и пратећим нус просторијама. Током тих радова Народни музеј Ваљево добија статус стараоца над објектом и његовом непосредном околином, чији корисник остаје Град Ваљево.

2012. године у Кули је отворена примерена стална поставка.

Актуелно стање представља само прву фазу претходно планираних активности везаних за Кулу Ненадовића. У наредном периоду је неопходно

- изградити приступне прилазе од улице Јакова Ненадовића и изградити већ пројектовани паркинг
- изградити већ пројектовану ограду у виду реплике некадашњих шанчева
- уредити околну парковску површину
- допунити поставку у Кули

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
Нереализован већи део инфраструктурних послова околу Куле.	Довршити све планиране активности	Израдити приступне прилазе од улице Јакова Ненадовића и израдити већ пројектовани паркинг	Градска Дирекција за урбанизам	2013
		Израдити већ пројектовану ограду у виду реплике некадашњих шанчева	Градска Дирекција за урбанизам, Завод за заштиту споменика културе Народни музеј Ваљево	2013 - 2015
		уредити околну парковску површину	Градска Дирекција за урбанизам, Завод за заштиту споменика културе	
		Допунити поставку у Кули и решити питање вентилације	Народни музеј Ваљево	2015

1.4. Историјски спомен комплекс у знаменитом месту Бранковина

Знаменито место Бранковина представља заштићену културно-историјску целину која се састоји од два дела.

Један део, са црквом и црквеном портом, у којој се налази некропола Ненадовића, гроб Десанке Максимовић и собранице, припада цркви.

Други део са старим школама (Протина и Десанкина) и школском писарницом, као и парцела поред на којој је подигнута реплика куће Ненадовић као зачетак будућег скансена, је државна својина Града Ваљева, а корисник је школа из Бранковине. У том простору од 1984. године Музеј име своје сталне поставке посвећене школству у Србији (Протина школа, поставка отворена 1984, делом иновирана 2004) и Десанки Максимовић (Десанкина школа, поставка отворена 1985, делом допуњена 1998, темељно измењена 2011, с тим што је у истом објекту смештена и школска библиотека сеоске школе која је удаљена око 500 метара).

Одлуком градских власти Музеј је проглашен за стараоца-координатора над заштићеном целином.

У пословању комплекса уочава се низ различитих проблема:

- фактички отежана активност координације због помешаних власничких односа
- заузетост дела Десанкине школе са школском библиотеком
- нелегаллизован објекат реплике куће Ненадовића
- проблеми са водом, канализацијом и електричном енергијом
- проблеми са неадекватним прилазом и паркингом
- недовршене активности на изради скансена
- застарела стална поставка у Протиној школи

Наведени проблеми, а сходно њима и мере за њихово решавање, могу да се поделе у две категорије: 1. Проблеми везани за градску власт и 2. Проблеми везани за Музеј.

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
1. Недефинисани кориснички, власнички и старатељски односи	Дефинисати наведене односе и изградити недостајућу инфраструктуру	Одредити Народни музеј Ваљево за корисника парцеле и објеката који се налазе у државној својини Решити проблеме неостајуће инфраструктуре	Град Ваљево, управни органи, извршна и законодавна власт Завод за заштиту споменика културе	2013 - 2015
2. Застарео део сталне поставке у Протиној школи.	Допунити и модернизовати сталну поставку.	Припрема идејног решења, концепције и дизајна и завршна реализација	Народни музеј Ваљево	2015
Нереализована идеја изградње скансена на суседној парцели	Припремити идејно решење будућег скансена	Припрема идејног решења, концепције и дизајна и почетак реализације	Народни музеј Ваљево Завод за заштиту споменика културе Ваљево	2015 - 2017

1.5. Потенцијални други простори

Могући правци додатног деловања Музеја на територији града Ваљева су

- **Официрски дом**, подигнут 30тих година прошлога века. Од 2010. године припада Граду Ваљеву. Још није одређена конкретна будућа намена објекта. Сходно будућој намени, могуће накнадне активности Музеја. Подрумски простор Дома погодан за решавање проблема депоа.

- **Тешњар** је стара, заштићена, варошка чаршија. У оквирима даљих активности његове заштите, ревитализације и презентације могућа припрема једне сталне поставке у функцији визиторског центра Тешњара, што зависи од даљих активности управних органа града и Завода за заштиту споменика културе

1.6. Музејска одељења ван територије Града Ваљева

Народни музеј Ваљево је задужен за рад на територији града Ваљева и општина Осечина, Мионица, Уб, Лајковац и Љиг. У овом тренутку музеј има своје одељење у Осечини, као и недовољно дефинисан стручни надзор над родном кућом Живојина Мишића у Струганику (општина Мионица), док конкретније сталне сарадње са другим општинама нема, упркос сталним напорима да се успоставе контакти и сарадња.

Одељење у Осечини егзистира на основу уговора потписаног између Музеја и Општине Осечина. Има једну изложбenu салу, са помоћном просторијом, у оквиру простора културног центра/библиотеке и у њему ради само један домар. Постоје разрађени планови за његов даљи развој изградњом засебне групе објеката Музеја шљиве.

Поставку у Струганику (Мионица) Народни музеј Ваљево је реализовао 1988. године, али одмах по реализацији Општина Мионица је поставку предала на старање институцијама из своје надлежности, тако да Музеј нема оперативних могућности, као ни средстава за конкретније активности. Постоји воља органа власти Мионице да се у самој вароши отвори комплекснија завичајна поставка.

Руководствима општина Уб, Љиг и Лајковац, од 2001. године се перманентно сугеришу потребе за сарадњом, али се недобијају конкретни одговори.

Задаци за даљу разраду (сходно развоју и успостављању нових видова сарадње, зависно од контаката и воље органа локалне самоуправе, као и могуће промене закона)

- Изградња Музеја шљиве у Осечини, даља разрада и реализација његовог садржаја и поставке, са инкорпорирањем завичајног одељења у оквире исте целине.

- Реализација активности отварања музејског одељења у Мионици, и у оквиру његове организације инкорпорирање поставке у Струганику.

- Даљи преговори са органима локалне самоуправе у осталим општинама Колубарског округа, са конкретним почетним активностима у виду промоција, предавања и тематских повремених изложби.

2. ЗБИРКЕ, ДОКУМЕНТАЦИЈА И КАДРОВИ

Ради остваривања што веће ефикасности, ефективности, свеобухватности и рационалности пословања у Музеју се утврђује унутрашња организација са директором и запосленима организованим у три одељења као функционалним јединицама (функционални начин организовања):

- 1) Одељење за стручни рад са музејским збиркама
- 2) Одељење за стручни рад са публиком
- 3) Одељење за опште и техничке послове

Запослени у Одељењу за стручни рад са збиркама обављају послове везане за прикупљање историјско-уметничких културних добара, њихово проучавање, проучавање њихових историјских контекста, документовање и заштиту, и учествују у реализацији заједничких пројеката музеја. Своје послове запослени у Одељењу за стручни рад са збиркама реализују кроз рад три службе:

- Служба за послове стручно-научне обраде збирки,
- Служба за општу документацију са библиотеком и
- Служба техничке заштите са радионицом и фотолабораторијом.

У оквиру **Службе за стручно-научни рад са збиркама**, развијене су следеће збирке

- сектор – група археолошких и нумизматичких збирки

У оквиру ових збирки пописано је преко 30.000 инвентарских јединица, од којих је преко 5.000 нумизматичких предмета. Укупан број документаристички обрађених предмета је око 5.000 од чега је око 40% конзерваторски третирано (ту спадају и предмети који не подлежу конзервацији).

Код археолошких збирки се уочава проблем великог прилива материјала у последњих 5 година, од стране других субјеката (Ваљевски завод за заштиту споменика културе, Републички завод за заштиту споменика културе, Истраживачка станица у Петници, Археолошки институт) који су археолошка истраживања вршили и врше на територији Колубарског округа. Од стране њих редовно стиже неизучени материјал, који не представља културно добро, већ студијски материјал, тако да га је немогуће и обрадити и складиштити, али и депоновати. Током 60 година постојања Музеја, око 70% археолошког материјала је пристигло управо у тих 5 година.

Други проблем представља недостатак кадрова. По актуелној систематизацији предвиђена су 3 археолога, а у овом тренутку је ангажован само 1, који би требао да ради са преко 30.000 предмета, од којих је 70% пристигло у последњих пола деценије, и од чега већи део чини несистематизовани студијски материјал.

- сектор – група историјских збирки

Историјске збирке чини око 9.000 предмета распоређених у веома широк спектар различитих збирки (оружја и војне опреме, застава, печата, архивалија, фотографија, разгледница, реалија). Пописано је око 80% збирки, а документаристички обрађено око 30%. Степен конзервираниости је око 20% (ту спадају и предмети који не подлежу конзервацији).

И овде се уочава недостатак стручног кадра. Од 3 предвиђена запослен је само 1 историчар, који би морао да обрађује велики број веома разнородних предмета.

- сектор – група збирки етнологије, антропологије и нематеријалног наслеђа

Овој групи збирки припада око 1.500 предмета. Степен обрађености је око 90%, а степен конзервираности је око 25% (ту спадају и предмети који не подлежу конзервацији). На стручним пословима у овом сектору ради један кустос збирке и један кустос за нематеријалну башину, што представља нов, пионирски посао, који се на нивоу државе тек установљује.

- сектор – група збирки историје уметности

Овој групи збирки припада око 800 предмета. Степен обрађености је 100%, а конзервираности мање од 5%.

У оквиру **Службе за за општу документацију са библиотеком** ради 1 стручњак, уз припомоћ једног стручњака из службе за рад са публиком. Систематизацијом радних места предвиђено је и радно место музејског техничара – библиотекара.

Централна документација се раније није водила већ су стари типови музејских картона били депоновани по збиркама. Започета је пробна централна евиденција употребом програма ИМУС. Сходно тим потребама тек од половине 2011. године је после прерасподела послова један стручњак ангажован за те послове.

Стручни архив, као засебна документација са преко 800 јединица се води двојако, у Свесци службеног архива и посредством импровизоване компјутерске апликације.

Стручна библиотека, са преко 8.000 јединица се води двојако, у Свесци библиотечног инвентара и посредством импровизоване компјутерске апликације.

У оквиру **Службе техничке заштите** са радионицом и фотолабораторијом ради један музејски техничар/конзерватор (систематизацијом предвиђено и радно место конзерватора/рестауратора са високом стручном спремом), у приручној радионици у оквиру музеја и приручној радионици у оквиру изнајмљеног спољног депоа.

Проблеми исказани у изнетим анализама стања могу да се сврстају у две групе

1. Проблеми који захтевају шире системско решење, на нивоу Министарства културе, Народног музеја у Београду, а уз доношење нових законских и подзаконских аката.
2. Интерни проблеми

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
1.				

Непостојање уједначене комјутерске апликације за музејску документацију	Квалитетна дигитализација музејских фондова	Израда квалитетних комјутерских апликација, које би биле компатибилне са различитим, тренутно постојећим	Министарство културе, Народни музеј у Београду	
		У међуврмену Интензивирање дигитализације фондова	Народни музеј Ваљево (Одељење за стручни рад са музејским збиркама)	Перманентна, редовна стручна активност
Недовољно дефинисане технике документовања нематеријалних културних добара	Квалитетно документовања нематеријалних културних добара	Израда стандарда и упутстава и едукација	Министарство културе, Центар за нематеријално културно наслеђе (при Етнографском музеју)	
		У међуврмену Развити постојећи интерни план рада и наставити са реализацијом активности	Народни музеј Ваљево (Одељење за стручни рад са музејским збиркама)	Перманентна, редовна стручна активност
Пристизање великих количина археолошког студијског материјала који отежава депоновање	Растрети музеј непотребног материјала и омогућити квалитетну обраду реалних културних добара	Израда стандарда и упутстава и едукација	Министарство културе, Народни музеј у Београду	
		Постићи договор о - материјалу који се убудуће преузима и даљим активностима са већ преузетим материјалом	Народни музеј Ваљево и Сродне институције које обављају археолошка истраживања Уз координацију Народног музеја у Београду	Перманентна, редовна стручна активност
2.				
Недостатак	Омогућавање	Сукцесивни, плански пријем	Град Ваљево	Сукцесивна

<p>стручних кадрова - кустоса археолога - кустоса историчара - конзерватора/ Рестауратора - музејског техничара - библиотекара</p>	<p>појачања и квалитета и квантитета на пословима обраде, изучавања и заштите музејских предмета</p>	<p>недостајућих кадрова</p>	<p>Народни музеј Ваљево</p>	<p>планска активност 2013 - 2017</p>
<p>Ограничен и неадекватан простор спољног депоа и Недостатак већег и опремљенијег простора за конзерваторску радионицу</p>	<p>Омогућавање појачања и квалитета и квантитета на пословима обраде, изучавања и заштите музејских предмета</p>	<p>Обезбеђивање неопходног простора сходно мерама изнетим у претходном делу 1.1.</p>	<p>- Народни музеј Ваљево - Историјски архив Ваљево - Завод за заштиту споменика културе Ваљево - Модерна галерија - Студио Трнавац - Градска дирекција за урбанизам - Градска управа</p>	<p>2013-2017</p>
<p>Недостатак опреме за стручни рад</p>	<p>Омогућавање појачања и квалитета и квантитета на пословима обраде, изучавања и заштите музејских предмета</p>	<p>Перманентна набавка нове и иновирање постојеће опреме</p>	<p>- Народни музеј Ваљево</p>	<p>Пеманентна активност</p>
<p>Недостатак возила</p>	<p>Омогућавање појачања и квалитета и квантитета стручних активности</p>	<p>Набавка адекватног возила</p>	<p>- Градска управа - Народни музеј Ваљево</p>	<p>2014-2015</p>

3. ПОСЛОВИ ЈАВНИХ МУЗЕЈСКИХ КОМУНИКАЦИЈА

Активности јавних музејских комуникација представљају послове сталног програмског деловања усмереног према различитим сегментима публике и потенцијалне публике. Те послове музеј реализује посредством независне службе која се састоји од 3 кустоса педагога (за рад са школском популацијом, за рад са туристичком популацијом и организатора програма – портпарола) и 3 музејска водича (за сталну поставку, за Муселимов конак и водича галеријског техничара).

Послови подразумевају

- Широко спектар маркетиншких активности (истраживања публике, осмишљавање програма, разноврсне промоције активности музеја)
- Перманентан активан рад са посетиоцима свих сталних музејских поставки.
- Осмишљавање и реализација тематских музејских изложби
- Осмишљавање и реализација широког спектра програмских дешавања других врста (музејске радионице, промоције, предавања, концертне и филмске вечери и сл.)

Током 2011. године Народни музеј Ваљево је реализовао

- перманентно праћење посете, сходно сегментима
- једно истраживање потреба и жеља публике
- широки спектар општих и циљаних промотивних активности
- довршетак једне сталне поставке (Бранковина, О Десанки пером и сликом)
- привођење крају једне сталне поставке (Кула Ненадовића)
- у централној сталној поставци је регистровано 26.876 посетилаца.
- у поставци у Муселимовом конаку регистровано је 21.790 посетилаца
- у поставкама у Бранковини је регистровано преко 30.000 посетилаца
- организовано је укупно 15 изложби, од тога 5 изложби сопствене продукције и 10 изложби које су преузете или је Музеј био суорганизатор. Укупна посета око 30.000 посетилаца
- организовано је 34 различита програма, и то: 2 манифестације, 5 музејских радионица, 2 филмске вечери, 12 концерата и 13 различитих дешавања (промоције, предавања, семинари, трибине, округли столови...). Укупна посета око 2.000 посетилаца/учесника.

У актуелном тренутку проблеми се уочавају у два објекта

- у Бранковини, где се скоро све активности реализују од самоприходованих средстава, од којих се финансирају и програми и инвестиције и материјални трошкови као и зараде запосленима, који су ангажовани хонорарно или на одређено време. Како би се

самоприходована средства растеретила и ослободила за веће инвестиције и програмско ангажовање потребно је обезбедити додатна буџетска средства.

- У кули Ненадовића, која је почела са радом у марту 2012. године и за коју не постоје стално ангажовани радници. Ради даљег рада куле неопходно је ангажовати додатне запослене, хонорарно, уговором о делу.

План активности

ЗАДАЦИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОРИ	РОКОВИ
Активан рад са популацијом из окружења	Презентација баштине и развој културног живота и потреба у окружењу	- Активан рад у сталним поставкама музеја	Народни музеј	Редовна годишња активност
		- Обогаћивање садржаја поставки	Народни музеј	Редовна годишња активност
		Организација најмање 10 различитих тематских изложби годишње, од којих су 2 до 5 у сопственој продукцији	Народни музеј	Редовна годишња активност
		Појачане активности на реализацији различитих музејских радионица за различите врсте публике (најмање 5 годишње)	Народни музеј	Редовна годишња активност
		Организација најмање 20 разноврсних других програма (предавања, промоције, концерти, филмске пројекције...)	Народни музеј	Редовна годишња активност

Праћење посете, сходно сегментима	Додатни развој квалитета у раду са публиком и повећање посете Музеју и музејским програмима	Наставак претходних активности	Народни музеј	Развој апликације 2013
Истраживање публике		Развој одговарајуће комјутерске апликације		Праћење перманентно
Промотивне активности музеја и музејских програма		Најмање једна истраживачка анкета годишње	Народни музеј	Редовна годишња активност
		- Даљи развој сајтова музеја и пратећих повезаних портала (ФБ и сл.) и информисање посредством истих - Редовно информисање путем конференција за штампу, саопштења и сл - Обавештавање путем мејлинг листе - Редовно одржавање електронских контаката са туристичким агенцијама, школама, синдикатима и сл. - Редовно допуњавање и израда сувенирског и информативног материјала. - Засебни и заједнички наступи на сајмовима и сродним манифестацијама	Народни музеј У сарадњи са другим заинтересованим субјектима	Редовна годишња активност
ПРОБЛЕМ				
Непостојање буџетских средстава за запослене у	Ослобађање сопствених прихода из Бранковине за	Обезбеђивање буџетских средстава за запослене у	Град Ваљево	Током 2013-2014

Бранковини	додатне инвестиционе и програмске активности	Бранковини		
Непостојање запослених у Кули Ненадовића	Омогућавање редовног рада Куле	Обезбеђивање буџетских средстава за запослене у кули	Град Ваљево	Током 2013-2014

4. ФИНАНСИЈЕ

Током претходног периода Народни музеј Ваљево је редовно преко 30% укупног годишњег буџета остваривао изван буџета оснивача. На примеру 2011. године диверсификација прихода је следећа:

УКУПАН ПРИХОД						23.769.289,98
Редовни приходи од оснивача (Града Ваљева)						16.104.394,91 67,75%
Приходи остварени без учешћа оснивача, сопственим активностима						7.664.895,07 32,25%
	Унутрашњи сопствени приходи Музеја, остварени директном употребом сопствених ресурса					5.037.940,57 21,20%
		Приходи од музејских улазница		4.657.091,66		
		Приходи од улазница наплаћени		18.345.12		

		судским путем				
		Приходи од продаје сувенирског материјала		362.503,79		
	Спољашњи сопствени приходи Музеја				2.626.954,50	11,05%
		Приходи од спонзорстава и донација		171.450,00		
		Приходи од конкурса на пројекте				
			Пројекти Министарства културе	1.600.000,00		
		Остали спољашњи сопствени приходи				
			Приходи од Општине Осечина	667.839.50		
			Приходи од рефундирања боловања	187.665,00		

Када се има у виду да од средстава оснивача преко 15.000.000 динара одлази за зараде, материјалне трошкове, одржавање, поправке и набавку опреме, закључује се да је богата програмска активност (видети у претходном поглављу) реализована превасходно захваљајући напорима Музеја да оствари додатне приходе из различитих извора.

У наредном периоду је неопходно деловати у два правца

- На првом месту императивно **обезбедити додатно повећано финансирање од стране оснивача**
- **Додатно повећавати приходе из постојећих спољних извора и развијати финансирање из нових спољних извора, следећим мерама.**

ПРОБЛЕМ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ	РЕАЛИЗАТОР	РОКОВИ
---------	--------	------	------------	--------

Недостатак средстава за неометано функционисање свих аспеката музејског рада	Обезбеђивање средстава за савремено деловање музеја	Повећање буџетских средстава оснивача	Град Ваљево	Сукцесивно, перманентно
		Појачана активност анимације суграђана	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Појачана активност дистрибуције годишњих претплатних улазница	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Наставак разрађених промотивних кампања повећати број посетилаца са стране	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Настојати да што већи број посетилаца са стране обиђе све поставке	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Додатно развити понуду музејског сувенирског материјала	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Развити праксу продаје музејског сувенирског материјала и изван објекта Музеја	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком	перманентно
		Додатно развијати праксу анимације донатора и спонзора	Менаџмент музеја, Одељење за рад са публиком Аутори пројеката	перманентно
		Развијати праксу конкурисања по пројектима код знатно ширег спектра давалаца пројектних дотација	Запослени на свим стручним пословима који осмишљавају и реализују пројекте	перманентно
		Развој различитих видова сарадње са другим општинама	Менаџмент музеја,	перманентно

**ХРОНОЛОШКИ ПЛАН ПРОГРАМСКИХ И СТРАТЕШКИХ АКТИВНОСТИ
2013 –2017**

Редовне годишње активности	
	Редовне активности на аквизицији музеалија
	Археолошка истраживања у сарадњи са Заводом за заштиту споменика културе, Истраживачком станицом у Петници и другим сродним институцијама
	Редовно преузимање археолошког материјала од других институција које врше истраживања на територији Колубарског округа, уз стриктну тријажу материјала
	Истраживања нематеријалне баштине
	Редовне документаристичке активности, са појачаним акцентом на дигитализацији
	Развој сарадње са другим општинама Колубарског округа
	Перманентна набавка нове и иновирање постојеће опреме
	Сарадња са Историјским архивом у издавању Гласника
	Редовне иновације у централној сталној поставци
	Организација Ноћи музеја
	Суорганизација Тешњарских вечери
	Учешће у другим градским манифестацијама
	Активирање и реализација најмање једног научно-истраживачког пројекта
	Активан рад са публиком у свим сталним поставкама музеја
	Организација најмање 10 различитих тематских изложби, од којих су 2 до 5 у сопственој продукцији, са 1 изложбом текуће ликовне продукције ваљевских и 1 изложбом аутора ван Ваљева
	Организација најмање 5 различитих музејских радионица за различите врсте публике
	Организација серије концерата у галерији Музеја
	Организација филмских вечери (археолошки филм, етнографски филм..)
	Организација двадесетак других мањих програма (промоције, трибине, предавања, презентације...)

	Реализација једне истраживачке анкете потреба и задовољства публике
	Редовно праћење посете, у целини, по објектима, по програмима и по сегментима
	Редовне промотивне активности:
	Настојање да се повећају буџетска средства оснивача
	Настојати да се обезбеди учешће у финансирању од околних општина
	Настојање да што већи број посетилаца са стране обиђе више поставки Музеја
	Додатно развити понуду музејског сувенирског материјала
	Развити праксу продаје музејског сувенирског материјала и изван објекта Музеја
	Додатно развијати праксу анимације донатора и спонзора
	Развијати праксу конкурисања по пројектима код знатно ширег спектра давалаца пројектних дотација
	Пеманентна набавка нове опреме, сходно текућим потребама
	Стручно усавршавање радника

Посебне активности у 2013	
	Развој комјутерских апликација за евиденцију посета музејским поставкама и пратећим програмима
	Израдити приступне прилазе од улице Јакова Ненадовића и израдити већ пројектовани паркинг
	Ревизија пројекта ограде око Куле Ненадовића, у виду реплике некадашњих шанчева
	Постизање договора на нивоу града у вези решавања проблема простора депоа и радионица
	Осмишљавање редизајна поставке у приземљу Муселимовог конака
	Набавка нове опреме за дигитализацију и дигиталну документацију
	Запошљавање кустоса историчара

	Обезбеђивање додатних редовних буџетских средстава за активности у Кули Ненадовића
Посебне активности у 2014	
	Реализација ограде око Куле Ненадовића, у виду реплике некадашњих шанчева
	Израда простора депоа и радионица
	Започети припремне активности на проширењу простора Музеја
	Рedefинисање власничких односа у комплексу Бранковина
	Припрема и реализација нове поставке у Протиној школи у Бранковини
	Превод текстова на Енглески за Муселимов конак
	Запошљавање кустоса етнолога
	Набавка возила
	Обезбеђивање додатних редовних буџетских средстава за активности у Бранковини
Посебне активности у 2015	
	Довршетак реализације ограде око Куле Ненадовића, у виду реплике некадашњих шанчева
	Иновација поставке у Кули
	Уређење околне парковске површине око Куле
	Израда пројеката за проширење простора Музеја
	Изградња пратеће инфраструктуре у комплексу Бранковина
	Припрема идејног решења, концепције и дизајна будућег скансена у Бранковини
	Реализација нове поставке у Муселимовом конаку
	Запошљавање конзерватора
Посебне активности у	

2016	
	Завршна верификација пројекта за проширење простора Музеја
	Прибављање дозвола и почетак реализације будућег скансена у Бранковини
	Разрада идеја реализације визиторског центра са поставком у Тешњару
	Запошљавање документаристичког техничара - библиотекара
Посебне активности у 2017	
	Почетак реализације проширења простора Музеја
	Реализација будућег скансена у Бранковини (прва фаза)
	Почетак реализације визиторског центра са поставком у Тешњару
	Запошљавање информатичара, археолога и историчара
	Припрема стратегијског плана за наредни период

Стратегијски документ разматран и допуњен од стране Стручног савета Народног музеја Ваљево

Директор Народног музеја Ваљево
Др Владимир Кривошејев

Стратегијски документ усвојен од стране Народног музеја Ваљево на седници одржаној 21. септембра 2012.

Председник Управног одбора
Бранко Петровић